

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX. 30. 348/2009/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Cserichné dr. Gyovai Judit ügyvéd (9400 Sopron, Széchenyi tér 19.) által képviselt **felperesnek** dr. Simon Zoltán ügyvéd) által képviselt **alperes** ellen **konszernjogi felelősség megállapítás** iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt G.20.950/2006. szám alatt indult és a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.416/2008/3. számú ítéletével befejezett perében az említett jogerős ítélet ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.416/2008/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 nap alatt 100.000 (Egyszázezer) Ft felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az alperes ügyvezetője és egyben 2.900.000 Ft értékű üzletrésszel tagja volt a 3.000.000 Ft jegyzett tőkével 2003. október 31-én alapított J. Kft-nek.

A felperes, valamint a J.Kft. között szállítási és bizományi szerződés jött létre, melyek alapján a felperes a J.Kft-nek 2003. decemberétől női fehérnemű termékeket szállított. Az alperes házastársa - M. J. - 2002. december 13-tól értékesítési vezetőként dolgozott a felperesnél, 2004. szeptember 10-e és 2004. október 6-a között pedig önálló képviseleti joggal rendelkező ügyvezetője volt a felperesnek. M. J. munkaviszonyát a felperes 2004. október 11-én

kelt rendkívüli felmondással megszüntette. A felperes 2004. októbere után már nem szállított árut a J.Kft-nek, és arra hivatkozással, hogy a J.Kft-nek a vele megkötött szállítási és bizományosi szerződések alapján 11.380.602 Ft összegű tartozása áll fenn a J.Kft. ellen ezen összeg és járulékai megfizetése iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bírósághoz előtt szám alatt keresetet nyújtott be.

A felperes jelen perben előterjesztett keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes mint a J.Kft. közvetlen irányítást biztosító befolyással rendelkező tagja, az 1997. évi CXIV. törvény (Gt.) 296. § /3/ bekezdése és 297. §-a alapján teljes és korlátlan felelősséggel tartozik a J.Kft. tartozásaiért.

Az alperes a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság 60. sorszámú ítéletében megállapította, hogy a J.Kft. tartozásaiért az alperest, mint uralkodó tagot korlátlan és teljes felelősség terheli. Ítéletét a perben kirendelt Cs. J. könyvszakértő 36. sorszám alatti szakértői véleményére alapította. Hangsúlyozta, hogy a J.Kft-nek a felperessel szemben állt fenn a legnagyobb összegű tartozása, a "kiegyenlítési szint is a felperes tekintetében volt a legalacsonyabb", 2005. végére pedig a J.Kft. csődközeleli állapotba került. Álláspontja szerint a tartósan hátrányos üzletpolitika folytatása miatt került veszélybe az ellenőrzött társaság kötelezettségeinek teljesítése.

Az alperes fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította. A jogerős ítélet szerint vitathatatlanul hátrányos volt a felperesre nézve a J.Kft. üzletpolitikája, ugyanis a felperes felé sokkal kedvezőtlenebbül teljesítette fizetési kötelezettségét, mint más beszállítók irányába. A szakvéleményben ismertetett mérlegadatokat és az ennek alapján képzett különböző mutatók mind azt támasztják alá, hogy a J.Kft. 2004., 2005. évi üzleti vesztesége alapvetően annak következménye volt, hogy tartozásai (döntően áruvásárlásai) jelentősen meghaladták árbevételeit. A beszerzett, de értékesíthetetlen készletek folyamatosan igen magas értéket mutattak, így a bevétel nem nyújthatott fedezetet a tartozások rövid határidőn belüli teljesítésére. A felperes "eltérő" kezelése ugyan a felperes számára hátrányos volt, de a J.Kft. szempontjából inkább előnyös, mert a többi beszállító előnyösebb kezelését éppen ez tette lehetővé. A jogerős ítélet szerint a konszernjogi felelősség nem a veszteséges gazdálkodás és a tartozások felhalmozásának szankcionálására szolgál. Csak akkor érvényesíthető, ha a többségi befolyásoló úgy realizál előnyöket, hogy ez a befolyásolt társaságnál fizetéseképtelenségi helyzetet eredményez. A másodfokú

bíróság álláspontja szerint azonban a konkrét esetben nem nyert bizonyítást az alperes részéről sem a gondatlanságot meghaladó, hátrány okozásnak minősíthető szándék, sem pedig az, hogy a J.Kft. likviditási-gazdasági helyzetének romlása ezzel összefüggésben következett volna be.

A felperes felülvizsgálati kérelmében - tartalmát tekintve - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az első fokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet a Gt.296. § /3/ bekezdésébe ütközik. Felülvizsgálati kérelmét az alábbiakkal indokolta.

Az alperes utasítására a J.Kft. tudatosan nem egyenlítette ki a felperes felé fennálló tartozásait, a felperes pedig - melynek ügyvezetője az alperes házastársa volt - erről tudva és ennek ellenére továbbra is kiemelt vevőként kezelte az alperest. Könyvszakértői vélemény bizonyítja, hogy hova vezetett az alperes üzletpolitikája. Az alperes hátrасorolta a kifizetések tekintetében a felperest, mint legnagyobb beszállítóját, ez viszont a J.Kft. és a felperes gazdasági kapcsolatának megszakadásához vezetett, melynek következtében a J.Kft. legfőbb bevételi forrását veszítette el. Emiatt a J.Kft. más beszállítók felé is késedelmesen teljesített, majd bizalmukat elvesztette, tevékenysége beszűkült és 2004-re elveszítette saját tőkéjét is.

A jogerős ítélet megállapításaival szemben

- a J.Kft. nemcsak a három nagy szállító felé nem teljesített, mert 2005. végéig nem egyenlítette ki teljes mértékben a kisebb szállítók felé fennálló tartozásokat sem, csak kisebb összegű számlák kifizetésére törekedett. Mindettől függetlenül azonban a jelentős szállítók felé fennálló veszélyeztetést így is meg lehet állapítani,
- a felperes eltérő kezelése nemcsak a felperesre volt hátrányos, ugyanis ez a J.Kft. számára is hátrányt okozott, a felperes eltérő kezelése vezetett ugyanis a felperes és a J.Kft. gazdasági kapcsolatának megszűnéséhez és végső soron a csődközei helyzet kialakulásához,
- a felperes a konszernjogi tényállást nem kizárólag arra alapította, hogy a J.Kft. működése veszteségessé vált, hanem arra is, hogy azért vált veszteségessé, mert az alperes tudatosan úgy döntött, hogy nem fizeti ki a felperest,
- meg lehet állapítani az alperes vonatkozásában a gondatlanságot elérő hátrányokozási szándékot és azt is, hogy a J.Kft. likviditási-gazdasági helyzetének romlása ezzel összefüggésben következett be. Az alperesnek számolnia kellett azzal, hogy a felperes kifizetésének elmaradása a J.Kft. teljes gazdálkodását felborítja, veszélyezteti más hitelező kielégítését és a cég működését. Azt pedig, hogy a felperessel szemben tanúsított üzleti magatartás és a fizetésképtelenség kialakulása között az okozati összefüggés fennáll, a szakértői vélemény bizonyítja.

A jogerős ítéletben hivatkozott BDT2006/1500 számú jogeset tényállás szerint nem az uralkodó tag, hanem az ügyvezető döntései vezettek a fizetéseképtelenséghez, ezért ez az eseti döntés a perbeli jogvitára nem irányadó.

Az alperes a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos, a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem minősül jogszabálysértőnek.

A Gt. 121. § /1/ bekezdése szerint a társaság kötelezettségeiért a Gt-ben meghatározott kivételektől eltekintve a tag nem felel, felelőssége tehát korlátozott. E főszabály alól az egyik kivételt a Pp. 296. § /3/ bekezdése fogalmazza meg, mely kimondja, hogy a bíróság megállapíthatja az uralkodó tag korlátlan és teljes felelőségét az ellenőrzött társaság tartozásaiért abban az esetben, ha az uralkodó tag a közvetlen irányítást biztosító befolyás következtében tartósan hátrányos üzletpolitikát folytatott és ezzel az ellenőrzött társaság kötelezettségeinek teljesítését jelentősen veszélyeztette. E jogszabályhely megalkotásakor a jogalkotó abból indult ki, hogy a Kft-ben a szavazatok legalább 3/4 részével rendelkező tagnak közvetlen irányítást biztosító befolyása van a társaság döntéseire, uralkodó befolyása révén azt is eldöntheti, hogy a cég milyen üzletpolitikát folytasson. Ha pedig a cégre ily módon rákényszerített üzletpolitika a cégre nézve nem előnyökkel, hanem hátrányokkal jár, és ennek következtében veszélyeztetetté válik a cég kötelezettségeinek teljesítése, ilyen esetben indokolt - a korlátozott tagi felelősség áttörésével - a irányító tag korlátlan és teljes felelősségének kimondása az általa ellenőrzött társaság tartozásaiért.

Minden veszteségesen gazdálkodó cég esetében veszélyeztetett a kötelezettségek teljesítése és felmerülhet, hogy üzletpolitikája megfelelő volt-e. A konszernjogi tényállás szempontjából nem annak van jelentősége, hogy az uralkodó tag által meghatározott üzletpolitika utólag megítélve objektíve helyes, vagy téves volt-e, így pl. hogy a cég stratégiája racionális elképzeléseken, a piaci helyzet megfelelő felmérésén, a kockázatok helyes értékelésén alapult-e. Annak van jelentősége, hogy az ellenőrzött társaságnak az uralkodó tag által meghatározóan befolyásolt üzletpolitikája az uralkodó tag számára is felismerhetően, kifejezetten hátrányos volt-e az uralt társaságra nézve, és az uralkodó tag által felismerhetően veszélyeztette-e az uralt társaság kötelezettségeinek teljesítését. A konszernjogi felelősséggel tartozó uralkodó tag tudatának e körülményeket át kell fognia. Akkor tartozik konszernjogi felelősséggel, ha saját érdekeit az uralt cég érdeke elé helyezve, előnyök szerzése végett szándékosan kényszeríti a céget a cég érdekeivel ellentétes, hátrányos

üzletpolitika folytatására, vagy magatartását a tudatos gondatlanság jellemzi. Utóbbi esetben súlyos gondatlanságból nem számol azzal, bár fel kellene ismernie, hogy a cégre erőltetett üzletpolitika csak számára előnyös, az a cég számára kifejezetten hátrányos annak működését ellehetetleníti.

Az nem vitatható, hogy a J.Kft. legnagyobb szállítója a felperes volt, 2004-ben az összes árubeszerzés több mint 3/4-e a felperestől származott. Az is tény, hogy a J.Kft. fizetési kötelezettsége a felperessel szemben 2004-től vált esedékessé, de ekkor már likviditási gondokkal küzdött és 2004. október végéig jellemzően a felperes felé állt fenn a legnagyobb összegű tartozása, a tartozások kiegyenlítésének a szintje pedig a felperes esetében volt a legalacsonyabb. A 36. sorszámú szakértői vélemény szerint a J.Kft 2004. december 31-én 18.435.292 Ft-tal tartozott a felperesnek. 2005. nyarára ez az összeg tovább csökkent. A felperes 11.380.602 Ft tőke és járulékaiban kérte a J.Kft marasztalását a Bíróság előtt szám alatt folyamatban lévő perben, az Ítélet tábla számú jogerős ítélete pedig a J.Kft-t terhelő marasztalás összegét 7.176.059 Ft-ban határozta meg.

Nincs azonban jelentősége az alperes konszernjogi felelőssége szempontjából annak, hogy a J.Kft. a felperes, mint üzleti partner irányában milyen üzleti magatartást tanúsított. Annak vizsgálata lényeges, hogy a J.Kft. vonatkozásában érvényesült-e a hátrányos üzletpolitika. Egy cég fizetési késedelme általában a cég romló likviditási helyzetét jelzi és csak megfelelő bizonyítékok esetén lehet helye annak, hogy a bíróság a fizetési kötelezettség elmulasztását egy tudatos üzletpolitikai elképzelés megnyilvánulásaként értékelje. A felperes felülvizsgálati kérelmében azt állította, hogy a J.Kft. az alperes tudatos döntése folytán mulasztotta el fizetési kötelezettségének teljesítését a felperes felé, és ez a magatartása minősült a J.Kft. sérelmére elkövetett, a konszernjogi felelősséget megalapozó hátrányos üzletpolitikának. Ezzel szemben a másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy a tartozások felhalmozódása a veszteséges gazdálkodás következménye volt, mely azért alakulhatott ki, mert a J.Kft. tartozásai meghaladták árbevételeit. Ezt az álláspontot nem cáfolja, hanem alátámasztja az első fokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő véleménye. E szerint a különböző likviditási mutatók a J.Kft-nél már 2004-ben is rendkívül kedvezőtlen fizetőképességet mutattak, minden mutató mélyen a kívánatos minimális érték alatt alakult. A J.Kft. tevékenységének eredménye már 2004-ben sem nyújtott fedezetet a rövidtávú kötelezettségekre. Mindezekre tekintettel azt kell megállapítani, hogy a jogerős ítélet nem iratellenesen és nem kirívóan okszerűtlenül állapította meg, hogy a Gt. 296. § /3/ bekezdésében írt tényállást nem valósult meg. Alapítalanul állította tehát a felperes, hogy az alperes befolyása következtében a J.Kft azzal tanúsított volna önmagára

nézve hátrányos üzletpolitikát, hogy a felperessel szemben tartozásokat halmozott fel.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Pp. 275. § /3/ bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta és az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet benyújtó felperest kötelezte az alperes javára ÁFA-val növelt összegű, de mérsékelt mértékű - a kifejtett ügyvédi munkával arányban álló - felülvizsgálati perköltség megfizetésére. A perköltségekről szóló döntés a Pp. 270. § /1/ bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § /1/ bekezdésén és a 32/2003./VIII.22./ IM rendelet 3. § /5/ és /6/ bekezdésén alapul.

Budapest, 2010.január 5.

Salamonné dr.Solymosi Ibolya sk.a tanács elnöke
Dr.Lőrincz Györgyné sk.előadó-bíró
Gyöngyösiné dr.Gyügyei Klára sk.bíró

A kiadmány hitelélül:

/Seres Józsefné/
bírósági tisztviselő